

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયમાં

આર./ક્રિમિનલ મીસ. એપ્લીકેશન(ફોર ક્વોશિંગ એન્ડ સેટ સાઈડ એફ. આઈ.

આર./ઓર્ડર) નંબર ૨૨૨૧૧/૨૦૧૭

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ જે. સી. દોશી

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા.	ના.
	√	

=====

દિલીપભાઈ અર્જુનભાઈ સંઘાણી અને અન્ય

વિરુદ્ધ

=====

ઉપસ્થિતિ;

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧,૨ માટે શ્રી રક્ષિત જે. ધોળકિયા (૩૭૦૯)

સામાવાળા નંબર ૧ માટે એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર શ્રી મનન મહેતા

સામાવાળા નંબર ૨ માટે ડી.એસ. દ્વારા રૂલ ની બજવાણી થયેલ છે

=====

કોરામ-માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ જે. સી. દોશી

તારીખ-૧૮/૦૨/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. સી. આર. પી. સી. ની કલમ ૪૮૨ હેઠળ તાત્કાલિક અરજી અરજદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે જેમાં નીચેની રાહતની માંગ કરવામાં આવી છે:

“(એ) આ ફોજદારી વિવિધ અરજી સ્વીકારો.

(બી) ફોજદારી કેસ નંબર ૯૯૮/૨૦૧૫ તરીકે નોંધાયેલી વિવાદિત ખાનગી ફરિયાદને રદ કરીને આ ફોજદારી વિવિધ અરજીને મંજૂરી આપો

અને ન્યાયના હિતમાં લર્નડ મેજિસ્ટ્રેટ, કથોર સમક્ષ બાકી રહેલી તમામ પરિણામી કાર્યવાહીને રદ કરો.

(સી) સ્વીકાર, સુનાવણી બાકી છે અને આનો અંતિમ નિકાલ થાય ત્યાં સુધી, ક્રિમિનલ મિસેલેનિયસ એપ્લિકેશન ક્રિમિનલ કેસ નંબર ૯૯૮/૨૦૧૫ ની આગળની કાર્યવાહી લર્નડ મેજિસ્ટ્રેટ, કથોર સમક્ષ બાકી છે, ન્યાયના હિતમાં કૃપા કરીને રોક લગાવી શકાય છે.”

૨ કેસની હકીકતો નીચે મુજબ છે.

૨.૧ ૨૮/૦૨/૨૦૧૪ પર, પારિવારિક વ્યવસ્થા દ્વારા જમીનનું વિભાજન કરવામાં આવે છે અને કેટલાક સભ્યોના અધિકારોનો ત્યાગ ત્યાગપત્રો દ્વારા કરવામાં આવે છે. ફરિયાદીએ મામલાતદાર સમક્ષ વાંધો દાખલ કર્યો હતો જેને બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો અને નાયબ કલેક્ટર દ્વારા તેની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી. ૧૭/૦૫/૨૦૧૪ પર, ફરિયાદી દ્વારા કામરેજ પોલીસ સ્ટેશન સમક્ષ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી પરંતુ પોલીસને નાગરિક પ્રકૃતિનો વિવાદ મળ્યો હતો, કોઈ ગુનો નોંધવામાં આવ્યો ન હતો. ૧૧/૦૬/૨૦૧૪ પર, ફરિયાદીએ વિદ્વાન સિવિલ કોર્ટ સમક્ષ નિયમિત સિવિલ દાવો નંબર ૧૮/૨૦૧૪ દાખલ કર્યો. ૧૭/૦૬/૨૦૧૪ પર, અરજદારોએ આરોપી નંબર ૧ થી ૩ પાસેથી જમીન ખરીદી હતી. ૨૧/૦૧/૨૦૧૫ પર, ફરિયાદીએ ક્રિમિનલ

ઇન્ડવાયરી નંબર ૪/૨૦૧૫ તરીકે નોંધાયેલી ખાનગી ફરિયાદ દાખલ કરી.૨૭/૦૪/૨૦૧૫ પર, તપાસ કર્યા પછી, વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે અરજદારો સામે ફોજદારી કેસ નંબર ૯૯૮/૨૦૧૫ તરીકે ફરિયાદ નોંધાવવા માટે ખુશી વ્યક્ત કરી હતી અને આઈપીસીની કલમ ૫૦૪,૫૦૬ (૨) અને ૧૧૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે સીઆરપીસીની કલમ ૨૦૪ હેઠળ પ્રક્રિયા જારી કરી હતી. આથી આ અરજી કરવામાં આવી છે.

૩ અરજદારો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી રક્ષિત ધોળકિયા અને પ્રતિવાદી રાજ્ય વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એપીપી શ્રી મનન મહેતાને સાંભળ્યા.પ્રતિવાદી નંબર ૨ સેવા આપી હોવા છતાં હાજર રહેવાનું પસંદ કર્યું ન હતું.

૪ જાણીતા વકીલ શ્રી ધોળકિયા આ અદાલતને કેસની હકીકતો તરફ લઈ જતા કહેશે કે નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજના આધારે, વર્તમાન અરજદારોએ આરોપી નંબર ૧ થી ૩ પાસેથી વિવાદિત જમીન ખરીદી છે.તેઓ આગળ રજૂઆત કરશે કે શરૂઆતમાં ફરિયાદીએ પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર, કામરેજ (એનેક્ષર-ડી) ને સંબોધતી એક ફરિયાદ દાખલ કરી છે, પરંતુ તે ફરિયાદ કામરેજ પોલીસ સ્ટેશન દ્વારા એ આધાર પર એફ. આઈ. આર. તરીકે નોંધવામાં આવી ન હતી કે પક્ષો વચ્ચેનો વિવાદ નાગરિક પ્રકૃતિનો છે.તે આગળ રજૂઆત કરશે કે ત્યારબાદ ફરિયાદીએ

વિદ્વાન જે. એમ. એફ. સી. સમક્ષ ખાનગી ફરિયાદ દાખલ કરી હતી જે ક્રિમિનલ ઇન્કવાયરી નંબર ૪/૨૦૧૫ તરીકે નોંધાયેલી છે.આ ખાનગી ફરિયાદમાં ફરિયાદીએ આઈપીસીની કલમ ૪૦૬,૪૨૦,૫૦૪,૫૦૬ (૨) અને ૧૧૪નો આરોપ લગાવ્યો છે. સી. આર. પી. સી. ની જોગવાઈઓ હેઠળ હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસમાં, વિદ્વાન જે. એમ. એફ. સી. નું માનવું હતું કે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૧૪ સાથે વાંચીને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૫૦૪ અને ૫૦૬ (૨) હેઠળ ગુનાની પ્રક્રિયા જારી કરવા માટે પૂરતા પુરાવા છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારોએ ક્રિમિનલ કેસ નંબર ૯૯૮/૨૦૧૫ માં માન્ય ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ ડિસ્ચાર્જ અરજીને પસંદ કરી છે પરંતુ તે માન્ય જે. એમ. એફ. સી., કથોર દ્વારા તેને અકાળ ગણાવીને નકારી કાઢવામાં આવી હતી.

૪.૧ વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઘોળકિયા આગળ રજૂઆત કરશે કે વર્તમાન અરજદારો જમીનના સાચા ખરીદદારો છે.પક્ષકારો વચ્ચે નાગરિક વિવાદ અસ્તિત્વમાં છે કે વિવાદની જમીનનો માલિક કોણ છે, પછી ભલે તે વાદી હોય કે હાજર અરજદારો હોય અને નિયમિત નાગરિક દાવો નંબર ૧૮/૨૦૧૪ તરીકે દાખલ કરાયેલ નાગરિક દાવો વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ સુનાવણી માટે બાકી છે.તેઓ રજૂ કરશે કે નીચે આપેલા આદેશના અવલોકનમાં ક્રિમિનલ ઇન્કવાયરી નંબર ૪/૨૦૧૫ માં દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે આઈપીસીની કલમ ૫૦૪ અને ૫૦૬ (૨) હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાના આવશ્યક ઘટકો ક્યાંય પણ બહાર આવી રહ્યા નથી.લર્નડ ટ્રાયલ કોર્ટે આ આધાર પર પ્રક્રિયા જારી કરી હતી કે ફરિયાદીનું અપમાન કરવામાં

આવ્યું હતું અને તેને ધમકીઓ આપવામાં આવી હતી.તર્કની આ લાઈન પર, વિદ્વાન જે. એમ. એફ. સી. એ વર્તમાન અરજદારો સામે પ્રક્રિયા જારી કરવાનો આદેશ પસાર કર્યો છે.તેઓ વધુમાં રજૂઆત કરશે કે આઈપીસીની કલમ ૫૦૪ અને ૫૦૬ (૨) હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાના આવશ્યક ઘટકો સ્થાપિત કરવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ પુરાવા નથી, તેથી વર્તમાન અરજદારો સામે ક્રિમિનલ કેસ નંબર ૯૯૮/૨૦૧૫ની સુનાવણીને મંજૂરી આપવી એ કાયદાની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ હશે.ઉપરોક્ત રજૂઆતો પર, તેઓ આ અરજીને મંજૂરી આપવા અને વર્તમાન અરજદારો સામેના ફોજદારી કેસને રદ કરવા માટે જરૂરી આદેશ પસાર કરવા રજૂઆત કરશે.

૫ બીજી તરફ જાણીતા એપીપી શ્રી મનન મહેતાએ ક્રિમિનલ ઇન્ડવાયરી નંબર ૪/૨૦૧૫ માં નીચે દર્શાવેલ આદેશનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે તપાસ દરમિયાન નોંધાયેલા પુરાવાઓનું મૂલ્યાંકન કરતી વખતે, તે રેકૉર્ડ પર આવ્યું હતું કે આઈપીસીની કલમ ૫૦૪ અને ૫૦૬ (૨) હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાના જરૂરી ઘટકો, જેને અનુસરીને વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે કલમ ૪૦૬ અને ૪૨૦ હેઠળ પણ ગુના માટે પ્રક્રિયા માંગવામાં આવી હોવા છતાં પ્રક્રિયા જારી કરી છે.તેથી, હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, તે રજૂ કરશે કે ગુનો બન્યો છે કે નહીં તે સુનાવણી દરમિયાન નક્કી કરી શકાય છે જે પહેલેથી જ શરૂ થઈ ગઈ છે અને તેને ધ્યાનમાં રાખીને તે વર્તમાન અરજીને રદ કરવા માટે રજૂ કરે છે.

ક શરૂઆતમાં, હું આઈ. પી. સી. ની કલમ ૫૦૩, ૫૦૪ અને ૫૦૬ નો નીચે મુજબ ઉલ્લેખ કરી શકું છું:

“૫૦૩. ગુનાહિત ધમકી.—જે કોઈ બીજાને તેની વ્યક્તિ, પ્રતિષ્ઠા અથવા સંપત્તિને, અથવા તે વ્યક્તિ જેમાં રસ ધરાવે છે તે વ્યક્તિની વ્યક્તિ અથવા પ્રતિષ્ઠાને કોઈ નુકસાન પહોંચાડવાની ધમકી આપે છે, તે વ્યક્તિને ચેતવણી આપવાના ઇરાદાથી, અથવા તે વ્યક્તિને કોઈ પણ કાર્ય કરવા માટે ઉશ્કેરે છે જે તે કાયદેસર રીતે કરવા માટે બંધાયેલો નથી, અથવા તે વ્યક્તિ કાયદેસર રીતે કરવા માટે હકદાર છે તે કોઈ પણ કાર્ય કરવાનું છોડી દે છે, આવી ધમકીના અમલને ટાળવાના સાધન તરીકે, ગુનાહિત ધમકી આપે છે. સમજૂતી.—કોઈ પણ મૃત વ્યક્તિની પ્રતિષ્ઠાને નુકસાન પહોંચાડવાની ધમકી, જેમાં ધમકી આપનાર વ્યક્તિ રસ ધરાવે છે, તે આ વિભાગમાં છે.

૫૦૪. શાંતિ ભંગ કરવાના ઇરાદાથી ઇરાદાપૂર્વકનું અપમાન.—જે કોઈ જાણીજોઈને કોઈ વ્યક્તિનું અપમાન કરે છે અને તેના દ્વારા ઉશ્કેરણી કરે છે, તે જાણીને કે તે જાણીને કે તે ઉશ્કેરણીથી તેને જાહેર શાંતિ ભંગ કરવાની અથવા અન્ય કોઈ ગુનો કરવાની શક્યતા છે, તેને બે વર્ષ સુધીની કેદ અથવા દંડ અથવા બંનેની સજા કરવામાં આવશે.

૫૦૬. ગુનાહિત ધમકી માટે સજા.— જે કોઈ પણ ગુનાહિત ધાકધમકીનો ગુનો કરે છે તેને બે વર્ષ સુધીની મુદતની કેદ અથવા દંડ અથવા બંનેની સજા કરવામાં આવશે.

જો મૃત્યુ અથવા ગંભીર ઈજા વગેરે થવાની ધમકી હોય.— અને જો મૃત્યુનું કારણ બનવાની અથવા ગંભીર ઈજા પહોંચાડવાની, અથવા આગ દ્વારા કોઈ મિલકતનો નાશ કરવાની, અથવા મૃત્યુદંડ અથવા આજીવન કેદની સજાને પાત્ર ગુનાનું કારણ બનવાની, અથવા સાત વર્ષ સુધી લંબાવી શકાય તેવી મુદતની કેદની, અથવા સ્ત્રી પર અનૈતિકતા લાદવાની ધમકી હોય, તો તેને સાત વર્ષ સુધીની મુદતની કેદ અથવા દંડ અથવા બંને સાથે સજા કરવામાં આવશે.”

૭ કલમ ૫૦૩ ગુનાહિત ધમકીને વ્યાખ્યાયિત કરે છે.તેમાં બે ભાગ હોય છે.પ્રથમ ભાગ બીજાને તેની વ્યક્તિ, પ્રતિષ્ઠા અથવા સંપત્તિ અથવા તે વ્યક્તિની વ્યક્તિ અથવા પ્રતિષ્ઠાને નુકસાન પહોંચાડવાની ધમકી આપવાના કાર્યનો ઉદ્દેશ કરે છે જેમાં તે વ્યક્તિ રસ ધરાવે છે અને બીજો ભાગ તે હેતુનો ઉદ્દેશ કરે છે કે જેની સાથે ધમકી આપવામાં આવે છે.જો કે, બીજા ભાગમાં પણ બે શ્રેણીઓનો સમાવેશ થાય છે, એક ધમકી આપનાર વ્યક્તિને ચેતવણી આપવા માટે અને

બીજો તે વ્યક્તિને કોઈ પણ કાર્ય કરવા માટે પ્રેરિત કરવા માટે કે જે તે કાયદેસર રીતે કરવા માટે બંધાયેલો નથી અથવા કોઈ પણ કાર્ય કરવા માટે છોડી દેવા માટે કે જે તે વ્યક્તિ કાયદેસર રીતે કરવા માટે હકદાર છે, ધમકીના અમલને ટાળવાના સાધન તરીકે.વધુમાં, ધમકીને તેના મનને પ્રભાવિત કરવાના હેતુથી ધમકી આપનાર વ્યક્તિને જાણ કરવાના હેતુથી જણાવવી અથવા બોલવી આવશ્યક છે.ગુનાહિત ધમકીના ગુનાની રચના કરવા માટે, ધમકી તે પ્રકારની હોવી જોઈએ જે આરોપી દ્વારા અમલમાં મૂકવા માટે સક્ષમ હોય જેથી ફરિયાદીને ચેતવણી મળે.માત્ર જાનથી મારી નાખવાની ધમકી જેવી હાનિ પહોંચાડવાની બડાઈ મારવી એ ગુનાહિત ધમકી નથી.

૭.૧ કલમ ૫૦૪માં એવા ઘટકોનો સમાવેશ થાય છે જેમ કે (એ) ઇરાદાપૂર્વકનું અપમાન, (બી) અપમાન એ અપમાન કરાયેલ વ્યક્તિને ઉશ્કેરવા જેવું હોવું જોઈએ અને (સી) આરોપીનો ઇરાદો અથવા જાણ હોવી જોઈએ કે આવા ઉશ્કેરણીથી બીજાને જાહેર શાંતિ ભંગ થશે અથવા અન્ય કોઈ ગુનો થશે.**ફિયોના શ્રીખંડે વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય-એ આઈ આ ૨૦૧૪ એઅ સી ૯૫૭** કેસમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

“ઇરાદાપૂર્વકનું અપમાન એવું હોવું જોઈએ કે જે વ્યક્તિને જાહેર શાંતિ તોડવા અથવા અન્ય કોઈ ગુનો કરવા માટે ઉશ્કેરે.જે વ્યક્તિ ઇરાદાપૂર્વક

અપમાન કરે છે અથવા જાણે છે કે તે કોઈ અન્ય વ્યક્તિને ઉશ્કેરણી આપશે અને આવા ઉશ્કેરણીથી જાહેર શાંતિ ભંગ થશે અથવા અન્ય કોઈ ગુનો થશે, આવી પરિસ્થિતિમાં, કલમ ૫૦૪ ના ઘટકો સંતુષ્ટ થાય છે.ગુનાની રચના કરતા આવશ્યક ઘટકોમાંનું એક એ છે કે ઇરાદાપૂર્વકના અપમાન જેવું કૃત્ય અથવા વર્તન હોવું જોઈએ અને આરોપીએ ફરિયાદીનો દુરુપયોગ કર્યો તે માત્ર હકીકત, જેમ કે, આઈ. પી. સી. ની કલમ ૫૦૪ હેઠળ દોષિત ઠેરવવા માટે પૂરતી નથી.

૮ તે જ સમયે, આઈ. પી. સી. ની કલમ ૫૦૪ અને ૫૦૬ (૨) હેઠળ ગુનો સાબિત કરવા માટે, તે સાબિત કરવું પડશે કે ધમકી મૃત્યુ અથવા ગંભીર ઈજા પહોંચાડવા અથવા આગ દ્વારા કોઈપણ મિલકતનો નાશ કરવા અથવા મૃત્યુદંડ અથવા આજીવન કેદ અથવા સાત વર્ષ સુધીની મુદત માટે કેદની સજાને પાત્ર ગુનો કરવા માટે આપવામાં આવી હતી અને આવી ધમકી સતત હોવી જોઈએ.વર્તમાન કેસમાં, જો આપણે નીચે આપેલા આદેશને જોઈએ તો ક્રિમિનલ ઇન્ડવાયરીમાં પ્રદર્શન ૧ તેમજ ક્રિમિનલ ઇન્ડવાયરી દરમિયાન નોંધાયેલા પુરાવા, આઈપીસીની કલમ ૫૦૪ અને ૫૦૬ (૨) હેઠળ ગુનાના જરૂરી ઘટકો ખૂટે છે.આઈપીસીની કલમ ૫૦૪ અને ૫૦૬ (૨) હેઠળ ગુનાની પ્રક્રિયા જારી કરવાનું કોઈ કારણ નહોતું. વિદ્રુત ટ્રાયલ કોર્ટનો આદેશ તે હદ સુધી સુપરફિસિયલ છે.તેમાં કોઈ ચોક્કસ કારણો દર્શાવવામાં આવ્યા

નથી.પુરાવાઓની ચર્ચા પણ કરવામાં આવતી નથી.તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, વર્તમાન અરજદારોને આઈપીસીની કલમ ૧૧૪ સાથે વાંચીને કલમ ૫૦૪ અને ૫૦૬ (૨) હેઠળ ગુના માટે સીઆરપીસીની કલમ ૨૦૪ હેઠળ પ્રક્રિયા જારી કરવી એ કાયદાની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ હશે.તે સ્વીકારવામાં આવે છે કે પક્ષો વચ્ચે, દીવાની દાવાઓ બાકી છે.પ્રથમ દષ્ટિએ આ વિવાદ નાગરિક પ્રકૃતિનો હોવાનું જણાય છે જ્યાં બંને પક્ષો વિવાદિત જમીન પર હક માંગી રહ્યા છે.

૮ વેસા હોલિંગ્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્ય અને અન્યોના કેસમાં-(૨૦૧૫) ૮ એસ. સી. સી. ૨૯૩], માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચેનું નિરીક્ષણ કર્યું હતું:-

“૧૩ તે સાચું છે કે હકીકતોના આપેલા સમૂહને નાગરિક ખોટી તેમજ ફોજદારી ગુનો પણ બનાવી શકે છે અને માત્ર એટલા માટે કે ફરિયાદીને નાગરિક ઉપાય ઉપલબ્ધ હોઈ શકે છે જે પોતે ફોજદારી કાર્યવાહીને રદ કરવા માટે આધાર ન હોઈ શકે.વાસ્તવિક કસોટી એ છે કે ફરિયાદમાંના આરોપો છેતરપિંડીના ફોજદારી ગુનાને જાહેર કરે છે કે નહીં.વર્તમાન કેસમાં, એવું બતાવવા માટે કંઈ નથી કે શરૂઆતમાં જ આરોપી વ્યક્તિ વતી છેતરપિંડી કરવાની કોઈ શરૂઆત થઈ હતી, જે આઈ. પી. સી. ની

કલમ ૪૨૦ હેઠળ ગુના માટે પૂર્વવર્તી શરત છે. અમારા મતે, ફરિયાદ કોઈપણ ફોજદારી ગુનાનો ખુલાસો કરતી નથી. જ્યારે ફોજદારી કાર્યવાહી દુર્ભાવનાપૂર્ણ અથવા અન્યથા અદાલતોની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ હોવાનું જણાય ત્યારે તેને પ્રોત્સાહન આપવું જોઈએ નહીં. ઉચ્ચ અદાલતોએ આ સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે ન્યાયના ઉદ્દેશો પૂરા કરવા માટે પણ પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. અમારા મતે, આ તથ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને પોલીસ તપાસ ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવી એ અદાલતની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ સમાન હશે અને ઉચ્ચ અદાલતે કાર્યવાહીને રદ કરવા માટે કલમ ૪૮૨ સીઆરપીસી હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કરીને ભૂલ કરી હતી.”

૧૦ ઇન્ડિયન ઓઈલ કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ એન. ઇ. પી. સી. ઇન્ડિયા લિમિટેડ અને અન્યોના કેસમાં—(૨૦૦૬) ૬ એસ. સી. સી. ૭૩૬, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતની બે ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા ૧૯૭૩ની કલમ ૪૮૨ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગ પર પૂર્વવર્તીઓની સમીક્ષા કરી અને નીચેની શરતોમાં માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો ઘડ્યાં:

“૧૨ ... (૧) જ્યાં ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આરોપો, ભલે તેમને તેમના અંકિત મૂલ્ય પર લેવામાં આવે અને તેમની સંપૂર્ણતામાં

સ્વીકારવામાં આવે, પ્રથમ દષ્ટિએ કોઈ ગુનો ન બને અથવા આરોપી સામે કથિત કેસ ન બને ત્યાં ફરિયાદને રદ કરી શકાય છે.આ હેતુ માટે, ફરિયાદની સંપૂર્ણ તપાસ થવી જોઈએ, પરંતુ આક્ષેપોના ગુણદોષની તપાસ કર્યા વિના.ફરિયાદને રદ કરવાની વિનંતીની તપાસ કરતી વખતે ન તો વિગતવાર તપાસ કે ન તો સામગ્રીનું ઝીણવટપૂર્વકનું વિશ્લેષણ કે ન તો ફરિયાદમાં આરોપોની વિશ્વસનીયતા કે વાસ્તવિકતાનું મૂલ્યાંકન જરૂરી છે.

(૨) ફરિયાદને ત્યાં પણ રદ કરી શકાય છે જ્યાં તે અદાલતની પ્રક્રિયાનો સ્પષ્ટ દુરુપયોગ હોય, જેમ કે જ્યારે ફોજદારી કાર્યવાહી બદલો લેવા અથવા નુકસાન પહોંચાડવા માટે દુર્ભાવના/ઢ્રેષ સાથે શરૂ કરવામાં આવી હોવાનું જણાય છે, અથવા જ્યાં આક્ષેપો વાહિયાત અને સ્વાભાવિક રીતે અસંભવિત હોય.

(૩) જોકે, રદ કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ કાયદેસરની કાર્યવાહીને દબાવવા અથવા અવરોધવા માટે કરવામાં આવશે નહીં.શક્તિનો ઉપયોગ સાવચેતીપૂર્વક અને પુષ્કળ સાવધાની સાથે થવો જોઈએ.

(૪) કથિત ગુનાના કાયદાકીય ઘટકોને શાબ્દિક રીતે પુનઃઉત્પાદિત કરવા માટે ફરિયાદની જરૂર નથી.જો ફરિયાદમાં જરૂરી તથ્યાત્મક પાયો નાખવામાં આવે છે, માત્ર એ આધાર પર કે કેટલાક ઘટકો વિગતવાર જણાવવામાં આવ્યા નથી, તો કાર્યવાહી રદ થવી જોઈએ નહીં.ફરિયાદ રદ કરવાની બાંહેધરી માત્ર ત્યારે જ આપવામાં આવે છે જ્યારે ફરિયાદ મૂળભૂત તથ્યોથી પણ વંચિત હોય જે ગુનો બનાવવા માટે એકદમ જરૂરી હોય.

(૫)

૧૧ ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, વર્તમાન અરજદારો સામે ફોજદારી કેસને આગળ વધવાની મંજૂરી આપવી એ કાયદાની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ સમાન હશે.

૧૨ વિદ્વાન એપીપી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી એક દલીલ એ હતી કે વર્તમાન અરજદારો (પરિશિષ્ટ-એફ) દ્વારા અસફળ ડિસ્ચાર્જ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી અને તે આદેશને વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટ સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો નથી અને તેથી, વર્તમાન અરજી દાખલ કરવી યોગ્ય નથી.હું આવી રજૂઆતથી પ્રભાવિત નથી.કાયદાની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગનો મુદ્દો કાયદામાં ખરાબ હોવાથી,

તેને સીઆરપીસીની કલમ ૪૮૨ હેઠળ અરજી રદ કરીને પડકારવામાં આવી શકે છે.

૧૩ અહીં ઉપર જણાવેલા કારણોસર, વર્તમાન અરજી સફળ થાય છે. દિલીપભાઈ અર્જનભાઈ સંઘાની અને હિતેશભાઈ પોપટભાઈ બોરાડ નામના હાજર અરજદારો જે. એમ. એફ. સી., કથોર સમક્ષ ટ્રાયલ પર આવતા ક્રિમિનલ કેસ નંબર ૯૯૮/૨૦૧૫ ની પ્રક્રિયા આથી રદ કરવામાં આવે છે અને રદ કરવામાં આવે છે. તે મુજબ નિયમને નિરપેક્ષ બનાવવામાં આવે છે.

(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. સી. દોશી)

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*